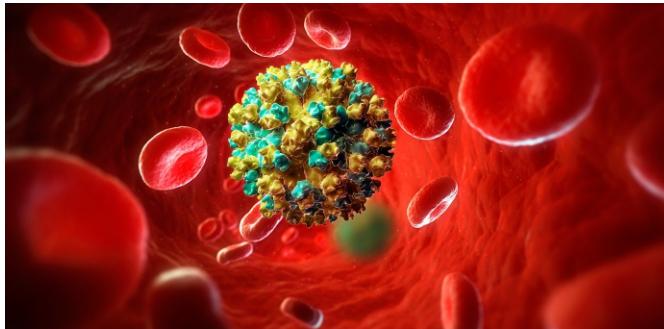

Hepatitis C je upala jetre uzrokovana hepatitis C virusom (HCV). HCV pripada grupi krvnotransmitivnih virusa, prenosi se putem krvi, tj. kada dođe do kontakta oštećene kože ili sluznica sa krvlju ili sekretima inficirane osobe. Kod 80% zaraženih HCV-om, virus ostaje prisutan u jetri uzrokujući hronični hepatitis C (upalu jetre koja traje duže od 6 meseci). Hronični hepatitis C kod 20% obolelih progredira u cirozu jetre, a ciroza jetre se ne retko završava potpunim otkazivanjem jetrenih funkcija (dekompenzovanom cirozom) ili karcinomom jetre. Infekcijom nije zahvaćena samo jetra, virus naseljava ćelije imunološkog sistema čoveka, bubrege, pljuvačne i štitnu žlezdu, polne žlezde, zglobove, i druge organe. Prvih 20-30 godina infekcija je bez ikakvih simptoma i znakova bolesti te dugo ostaje neprepoznata. Većina zaraženih ne zna za bolest, i infekciju širi na druge.

Način zaražavanja

Infekcija se najlakše prenosi direktno preko krvi. Uvođenjem obaveznog testiranja dobrovoljnih davalaca krvi (u Srbiji od kraja 1994. god) i upotreborom igala i špriceva za jednokratnu upotrebu, rizik za prenos virusa transfuzijom krvi i medicinskim intervencijama je minimalan. Najčešći, ali ne i jedini put prenosa HCV-a danas, je korišćenje zajedničkih igala pri zloupotrebi psihoaktivnih supstanci. Prenos virusa seksualnim putem, ili sa majke na dete je moguć ali ređi.

Ko treba da se testira / šta su rizici?

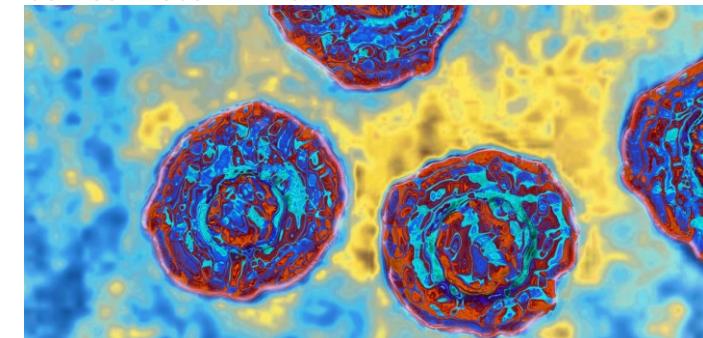
Osobe koje žive sa osobama koji imaju hepatitis C, primaoci transfuzija krvi do 1994.g, primaoci transplantiranih organa i tkiva, intravenski i/ili intranasalni korisnici droga, trudnice, muškarci koji imaju seks sa muškarcima, osobe sa hemofilijom, osobe na hemodializi, osobe sa tetovažama, pirsinzima, lica u kaznenoporavnim ustanovama, raseljena lica sa ratom zahvaćenih područja bivše Jugoslavije, migranti... Preporuka Svetske zdravstvene organizacije je da se svaka odrasla osoba barem jednom u životu testira. Socijalni kontakt (grljenje, ljubljenje, rukovanje) ne predstavlja rizik!

Kada postaviti sumnju na hepatitis C?

Sumnju na infekciju treba postaviti ukoliko postoji, ili je postojao rizik za prenos virusa. Hronični virusni hepatitis je teško prepoznati pošto je dugo bez ikakvih simptoma. Simptomi i znaci bolesti se javljaju 20-30 godina posle infekcije. Bolest se najčešće otkriva kasno, tek sa komplikacijama ciroze jetre (neobjasnjivi umor, žutica, pojava paukolikih mlađeža, bol i otok pod desnim rebarnim lukom, oticanje celog trbuha, oticanje nogu, spontane modrice po koži, promene ritma sna, zbuđenost,...). Na infekciju treba pomisliti kada se pojave znaci oštećenja HCV-om zahvaćenog organa (bolesti "udružene"

rsa hepatitisom C): poremećaj funkcije štitne žlezde, određeni oblici šećerne bolesti, pad broja trombocita, glomerulonefritis, B-ćelijski limfom, bolesti zglobova koji liče na reumatoidni arthritis, i dr. Ukoliko se u laboratorijskim nalazima tokom sistematskih pregleda ili u toku dijagnostike drugih oboljenja nađu povišene vrednosti testova za funkcione probe jetre (posebno ALT), treba proširiti dijagnostiku na hepatitis C. Prvi dijagnostički test za HCV infekciju su anti-HCV (specifična antitela) u krvi. Anti-HCV su prisutna u aktivnoj HCV infekciji ali i posle prebolelog i izlečenog hepatitisa (to nisu zaštitna antitela). Da bi se potvrdila aktivna HCV infekcija potrebno je dokazati prisustvo virusa u krvi, uraditi kvalitativni HCV RNA PCR test. Određivanje genotipa HCV je neophodno ukoliko se za lečenje odaberu lekovi specifični za određeni genotip virusa. Stadijum hronične bolesti jetre se procenjuje na osnovu prisustva fibroze (ožiljnog tkiva) u jetri. Postoje četiri stadijuma fibroze, četvrti stadijum označava cirozu. Ciroza takođe ima više stadijuma, poslednji je dekompenzacija. Fibroza jetre se u današnje vreme određuje fibroskenom, a biopsija jetre kao invazivna metoda se preporučuje izuzetno retko, samo u dijagnostički nerazjašnjenim slučajevima. Ultrazvuk jetre je prvenstveno neophodan za pravovremeno otkrivanje raka jetre. Rak jetre se može javiti u bilo kom stadijumu ciroze. Ultrazvuk se najčešće preporučuje jednom u 6 meseci kod svih obolelih od hroničnog hepatitisa C bez obzira da li su izlečeni ili ne.

Kako se lečiti hronični hepatitis C?

Hepatitis C je izlečiva bolest! Danas postoji moćni DAA-ji (direktno delujući anti-virusni lekovi) koji dovode do izlečenja u više od 95 % slučajeva. Terapija je jednostavna, najčešće 1 tableta dnevno u trajanju od 12 nedelja (8-24), dobro se podnosi. Ima više DAA lekova, a koji će se odabrati zavisi od genotipa virusa, ciroze jetre i bubrežne funkcije. Najnoviji lekovi su pangenotipski, deluju na HCV bez obzira na genotip virusa, tako da skupa genotipizacija u dijagnostici infekcije više nije potrebna. Antivirusnu terapiju ne bi trebalo odlagati, što se ranije započne uspeh terapije je veći, a mogućnost daljeg širenja infekcije se prekida.

Osim antivirusnih lekova u lečenju hroničnog hepatitis C, kao i kod drugih hroničnih bolesti jetre, veliki doprinos daje pravilan higijensko-dijjetetski režim života. Treba izbegavati teške fizičke aktivnosti, u ishrani ograničiti unos konzervirane hrane, masne i začinjene hrane, apsolutno i trajno izbaciti alkohol, anaboličke steroide, kontraceptivne tablete. Sve lekove uzimati samo uz konsultaciju lekara. Ishrana treba da bude raznovrsna uz dosta voća, nemasnih sireva i jogurta, kvalitetnih mesa poput ribe, piletine, teletine (nemasno svinjsko meso i jaja nisu zabranjeni). Savetuje se uzimati hepatoprotektive: silimarín, 2-3 šoljice kafe dnevno, probiotik i antioksidante (vitamine D,E i cink).

Danas, u doba moćnih antivirusnih lekova sa kojima je hepatitis C izlečiva bolest, na HCV infekciju se mora misliti i pravovremeno je otkriti. Nelečena infekcija hepatitis C virusom ima teške i često nerešive komplikacije, dekompenzovanu cirozu i hepatocelularni karcinom.

Prof. dr. Milotka Fabri

- +381 (0)63 702 66 83
- office@hronos.rs
info@hronos.rs
- www.hronos.rs
- facebook.com/hronos.rs
- twitter.com/udruzenjehronos

MEDICOPHARMACIA

UDRUŽENJE PACIJENATA SA BOLESTIMA JETRE

Hepatitis C HCV

